

I mellomtiden kan kanskje en meget spesiell hendelse fra norsk jakthistorie ha interesse – åstedet var Rendalen.

Det unike dokumentet

Langvarig storfangst og jakt i flere hundreår på rein og elg uten oversikt blir et problem for viltbestanden. Fangstanlegg med dyregraver på tvers av dyras trekkruiter var svært effektive.

I tillegg tok jegerne i bruk kruttet på slutten av 1500-tallet og vinterjakt i djup snø var en prøvelse for det gjenværende viltet. På 1570-tallet ble det prøvd å iverksette store innskrenkinger på fangsten fra

styresmaktene, men dette var mislykket.

Lengre tids bekymring over lite storvilt førte omsider til at det ble tatt et skikkelig initiativ drøyt 150 år senere. Av alle plasser i kongeriket skjedde dette i Rendalen.

En gråkald februardag i 1726 benket det seg 48 østerdøler i den gamle tingstue på gården Søndre Høye i Rendalen.

Det som så skjedde er enestående i norgeshistorien, og for reinsdyrfangsten langt forut sin tid. Folk var innkalt fra Elverum, Trysil, Åmot, Storelvdal og Tynset til å møte i Rendalen. 8 mann fra hvert sted. Tidspunktet var 24. februar 1726.

Man går der og da til det skritt å forby vinterjakt på elg og rein. Likeledes forbys dyregravfangst! Til og med straffen for overtredelser fastsettes:

7 riksdaler til kongen,

7 riksdaler til kirken og

7 riksdaler til angiveren!

Til sammen 21 riksdaler eller alternativt 2 års straffearbeid på jernverk.

Hele det unike dokumentet fra dette møtet gjengis nedenfor.

Langt senere kom:

Lov av 1863 forbyr gravfangst av elg og hjort.

Lov av 1899 – forbudet utvides til å gjelde villrein og bjørn.

Vi undertegnede samtlige almue af øvre og nedre Reendahlens annex, store Elvedalen, Aamodt, Elverom og Trydsel annex samt Tøndset prestegjeld i Østerdalens Fogderi, kjennes og herved for alle vitterliggjør, at som der langsommelige tiid, udi en del Bøigder bland oss ere forrøvet og endnu aarlig bliver begaat alt for stort skytteri og skaugsbrug med Els og Reensdyr jagen og skyden i utide paa sne og skare, hvilket ere ganske fordervelse og vore Bøigders ruïn saa at dyrene selv de umælende Creature maa sucke og jamre sig over liderlige efterjagen med uroe, da de med foster monne slæpe og samme akter at føde, der aarsager saadan skade, at dyrene derover rent qvitterer Eignen og gaar, for medelst den idelige eftersøgning paa skoven indtil andre steder og fremmede Kongeriger, saa al Vores nøtte deraf, som ere een middel, hvorved den meste del af os sig ernærer, reent bortgaar.

Saa har vi nu til saadan ulovlig skaugsbrug og dyreveide i ubeleilige tiider at forekomme, og til de arme dyrs roelighed for sig i rette tiid med deres fosters frembringelse samtykke efterfølgende contract og forening paa alle sider:

At hvo iblandt os enten gaardemænd, huusmænd, skaugsfinner eller andre, som reiser, veider, jager eller skyder noget Els eller Reens dyr paa sne og skare imellem og fra d. 10. december, som ere 14 dage fore juel og til d. 15. mai om vaaren, eftersom kaldes paa gammel maade Halvor sockdag, da den eller de forpligtet være at bøede til Kongen for hvert dyr som inden foreskrevne tiid veides, jages eller skydes, syv rixdaler, - Kiercken som vedkommer den Eign, hvor saadant forøves syv rixdaler - og til angiveren ligesaa syv rixdaler, gjør tilsammen 21 rd., hvad enten dyret dræbes eller jages, for fosteret ligeledes. Skulde nogen herimot betee sig gjenstridig og ei rette sig efter som foreskrevet staar da uden videre dom over dem at hende, at liide execution og vurdering ingaaede straf bøeders udredelse i deres bo og midler, og de som ei kunde betale, at være straf undergiven til arbeide paa næste jernværk i 2de aars tiid. Alt dette ovenstaaende utryggelig at holdes og efterleves af os selv saavelsom børn og efterkommere i alle optænkelige maade. Hvilket vi endydermeere vil have bekræfted med vores forseglinger og paa alles vores veigne udi et hvert sogn af 8 mænd bekræfted til ubodelig efterlevelse.

Datum Søndre Høye i Reendahlens annex den 24. februari 1726

Paa samtlige almues vegne af ytre og øvre Reendahlen 8 bumerker

"	"	"	"	"	store Elvedalen	8	"
"	"	"	"	"	Tøndset	8	"
"	"	"	"	"	Aamodt	8	"
"	"	"	"	"	Trydsel	8	"
"	"	"	"	"	Elverom	8	"

Paa samtlige almuens vegne af Reendahlen afstaaer gravgildre ligeledes med bøder og straf, som contracten indeholder om skiøtteri i utide. 4 bumerker. Vi samtlige almue af Trydsel afstaaer alt dyreveide om vinteren, undtagen pan den østre side af Stør-elven vil vi skyde reensdyr i raadelen mod de svenske.

Og så til slutt ved disse juletider:

Undres hva som sto på menyen da den blivende kong Sverre Sigurdson (1177 – 1202) med følge var på "julebord" i Rendalen i 1173 ?

– Det var neppe vegetarkost.